

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. Telephone: CORTLANDT 4687.
NO. 169. — ŠTEV. 169. NEW YORK, SATURDAY, JULY 20, 1918. — SOBOTA, 20. JULIJA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

ČEHI V SIBIRIJI

ČEHO-SLOVAKI BODO NAJBRŽE OSTALI V SIBIRIJI. — PRAVLJENI SO BOJEVATI SE ZA ZAVEZNIKE PROTI NEMCEM. — DOBITI PA MORAJO POMOČ. — MILJKOV SE NI PRIDRUŽIL NEMCEM. — NI PRIŠEL V KIJEV. — GENERAL HORVAT JE SKLENIL POGODBO S ČEHO-SLOVAKI.

Washington, D. C., 19. julija. — Upanje, da se izpolnijo široko razširjene želje, da bo mogoče rešiti Rusijo pred nemškim gospodarstvom, se pojavilo danes, ko s poročila, da bodo Čeho-Slovaki privolili v to, da ostanejo v Sibiriji in se bodo borili za zaveznike. V dobro poučenih krogih se zagotavlja, da se bo v tem oziru v kratkem podala izjava. Čeho-Slovaki pa bodo odvisni od zavezniške pomoči, kajti brez nje je nevarnost, da izgine za zaveznike njihova velika važnost.

Čeho-slovaški oddelki, ki sestojijo večinoma iz avstrijskih vojakov, ki se niso hoteli boriti proti Rusom, želijo, da bi prišli v Francijo, kjer bi stopili v bojno črto ob strani Francozov. Z boljševiki v Sibiriji so se pogodili, da Čeho-Slovaki ne bodo prišli za orožje proti skupinam, ki bi bile sestavljene iz Rusov.

Ko pa so boljševiki prelomili to pogodbo s tem, da so se zvezali s prejšnjimi nemškimi, avstrijskimi in ogrskimi vojnimi ujetniki, ki so ostali zvesti centralnim državam se potem, ko so bili izpuščeni, se Čeho-Slovaki niso pregrešili proti pogodbi z boljševiki in niso vpriporili nikakih vojaških operacij proti četam sovjetske vlade. Splošno se je domnevalo, da so Čeho-Slovaki porazili boljševiško garnizijo v Vladivostoku in drugih sibirskih mestih, toda zdaj se izjavlja, da je poročilo napačno. To delo so izvršili organizirani Rusi, ki so se zgrajali nad izgredi in neredom, katerega vzrok so bili boljševiki.

To razumovanje čeko-slovaškega stališča je zelo važno, kajti daje jim najboljšo izpričevalo za vsake bodoče operacije, ki bi jih pričeli v namenu, da preprečijo Nemcem, da ne dobijo vojaške kontrole nad ruskim ozemljem. Čeko-slovaško gibanje ni namenjeno skupini ruskega naroda, temveč proti Nemčiji in Avstriji, ker žele doseči svoje neodvisnosti.

Število Čeho-Slovakov v Sibiriji se ceni na 80 do 100 tisoč. Od teh jih je pa primeroma le majhno število oboroženih in jasno je, da se ne bodo mogli vzdržati, ako dobe nemški in avstrijski vojni ujetniki, ki so ostali zvesti svojim vladam, orožje od svojih vlad in nato jih ojačajo čete, katere so jim poslale centralne države na pomoč. Pod temi okoliščinami je stališče čeko-slovaških čet zelo nevarno in jasno, da bi bili vsi odlični uspehi, katere so dozdaj dosegli s svojimi operacijami proti Nemčiji in Avstriji, izgubljeni, ako ne dobe pomoči od zaveznikov.

Vsaka naša pomoč Čeho-Slovakom bi bila v smislu naše vojne proti Nemčiji in Avstriji in ne bi bila v nikakoli zvezi s operacijami proti boljševikom, razun ako bi se pridružili nemškim in avstrijskim četam, s čemur pa bi se postavili v isto vojaško kategorijo kot skupni sovražnik.

Stockholm, Švedska, 19. julija. — Poročevalec ruskega lista Novi Vics je pooblaščen odločno zanikati nemško poročilo, da so Miljkovi, Vinaver in drugi voditelji kadetov šli v Kijev, kjer so se nameravali vdeležiti konference glede izpremembe strankine politike.

V Kijevu nista in nista bila niti Miljkovi, niti Vinaver. Prosila tudi nista niti direktno niti indirektno za avdienco v Berlinu.

Petrograd, Rusija, 19. julija. — Protiboljševiški voditelj general Horvat je sklenil s Čeho-Slovaki pogodbo, vsled katre bo šel proti zapadu skozi Mandžurijo.

General Horvat je izjavil, da je bil proti svojemur prepričanju prisiljen izdati deklaracijo za direktorja; sicer ima le malo upanja na uspeh, toda v Rusiji so razmere take, da ni imel drugega izbora.

London, Anglija, 19. julija. — Nemška vlada je pred kratkim naprosila boljševiško vladu, da jim dovoli poslati bataljon vojaštva v Moskvo, da varuje nemško poslanstvo. Boljševiška vlada pa je odgovorila, da ne dovoli nobenim tujim četam priti v glavno mesto, da pa bo dovolj močna redna garda stražila poslanstvo.

Avstrija in Amerika

Washington, D. C., 19. julija. — Avstrija zdaj ve, da se zdaj nahaja v Franciji že en milijon Amerikancev in pričena uvidevati kaj pomeni ameriška intervencija v vojni. Neko današnje poročilo iz Berna navaja za vir dunajsko "Arbeiter Zeitung", ki pravi, da je sedaj vprašanje, ako more nemška armada še to leto iziliti odločitev, predno so Združene države v stanu vreči vso tekočo svojo moč na tehnično.

"Amerikanci", pravi list, "preobrazujejo situacijo, kateri se za zavezniki na jasnem način vsak dan prilagotujejo, ne samo iz političnega, temveč tudi iz vojaškega stališča. Vsa zadnja poročila se strinjajo v tem, da ni več dvoma, da se danes nahaja v Franciji en milijon Amerikancev. Njih ženi organiziranja je dosegel presenetljiv uspeh, ki spominja na vstvarjenje angleške armade.

Vse vojaštvo, ki danes prihaja v Francijo, je bilo rekrutirano izvečbano in opremljeno v poludrujem letu. Vdeležba Amerikancev v boju narašča v velikanskem obsegu. Dejstvo brez primere v zgodovini je, da se nahaja Nemčija v boju s tremi državami, katerih prebivalstvo je trikrat večje kot njeno in katerih nadarjenost za organizacijo in ekonomska sila je enaka organizaciji in ekonomski sila Nemčije.

Nemčija za sedaj še drži svoje postojanke, toda vsaka stvar ima svoje meje in znano je, da si nemški najvišje poveljstvo prizadeva doseči to leto končno odločitev. Zdjaj je le vprašanje, ako se bo moglo zgoditi, predno bodo Združene države vrgle vso svojo silo na tehnično, kajli ameriški prevoz v Francijo narašča mesec za mesecem."

Izpuščanje kaznjencev.

Pariz, Francija, 19. julija. — Dokaz, v kakih težavah se nahaja Avstrija glede živčev, nam ponuja odredba krakovskega občinskega sveta, ki naznanja prebivalstvu da bodo oblasti v kratkem prisiljene izpustiti vse kaznjence ne glede na njihove zločine.

"Zaradi pomanjkanja hrane nismo mogli zapirati še več zločincev," se glasi v odredbi, "in ako v zelo kratkem času ne dobimo dovolj živeža, bo treba izpustiti vse kaznjence, ki se zdaj nahajajo v kaznilnicah."

Take razmere pa ne vladajo samo v Krakovu, temveč tudi po drugih važnih avstrijskih mestih.

Mirbachovi morilci so bili usmrčeni.

Amsterdam, Nizozemsko, 19. julija. — "Koelnische Zeitung" po-

Potopljena ladja

Nemški podmorski čoln je potopil ameriško bojno ladjo "San Diego". Bila je na potu v New York.

Ameriška križarka "San Diego", ki je bila na potu v New York, je bila včeraj dopoldne ob 11.26 potopljena 10 milj od Fire Island nedaleč od New Yorka.

Največ vrjetnosti se sme polagati na pravedovanje rešenih mornarjev, ki so danes popoldne pristali na Fire Island. Mornarji so prepričani, da je nemški podmorski čoln torpediral njihovo ladjo. Pravi, da je bila zadeta ob enajstih in se je v 26 minutah potopila. Njihovo pozornost je posebno navezala nase nek velikemu sodu podoban črn predmet, ki je plaval po morju.

Topničarji so ravno namerili top na omenjeni predmet, in že bi imeli biti oddan strel, ko je torpedo zadela križarko.

Ob tem času se je nahajalo pod krovom kakih 200 do 300 mornarjev. Takoj potem, ko je torpedo zadela, se je razletela shramba za smodnik in zato se domneva, da je mnogo mornarjev izgubilo življenje, dasiravno je sinoci mornariški departament izjavil, da je mnenja, da so se vsi rešili. Ko se je križarka potapljala, so topničarji namerili ogenj na temni predmet, o katerem pa ni znano, ako je bil zadet. 26 minut potem, ko je bila križarka zadeta, se je potopila. Med tem časom so mornarji zapuščali ladjo v rešilnih čolnih. Kapitan Christy in njegov namestnik sta bila zadnja, ki sta zapustila ladjo v trenutku, ko je bila že skoro pod vodo.

Po pripovedovanju mornarjev je utonil najmanj en moč posadke, namreč kvartarmojster, ki ni hotel zapustiti ladje. Nazadnje so ga videli na poveljniškem mostu, on ravno malo prej, predno je križarka izgubila v valovih. Mnogi so bili v vodi po 3 do 4 ure. Morje je bilo mirno, kar je mnogo pripomoglo k temu, da se je skoro cela posadka rešila.

Prvi rešilni čoln je priplul v Point O' Woods. Fire Island ob 3.15. Mornarji so takoj hoteli na bližnji brzojavno postajo, da sporočijo nesrečo. Brezčimna naprava na ladji je bila takoj izven uporabe, ko je zadela torpedo.

Rešeni mornarji so bili le deloma oblečeni, nekateri so imeli celo samo po eno nogavico, drugi so bili obrti samo pa eni strani obraza, kajti ravno so se pripravljali, da gredo na suho in nekateri so se izrazili, da so menili, da bodo čez 3 ure že imeli "good time" na Broadwayu v New Yorku.

Takoj ko se je oblastim sporočilo o potopu, so bili odposlani aeroplani, zrakovplovci in bojne ladje, da zasledujejo podmorski čoln. V mornariških krogih prevladuje mnenje, da je bil napadalec potopljen.

Križarka je bila prvotno "California", zgrajena 1907 v San Franciscu. Ker je bila že bolj stare vrste, se že ni več prištevvala med dejanske bojne ladje, temveč se je uporabljala v zadnjem času za spremstvo transporta. Mesto nje nosta zdaj ime "California" dreadnought, ki je bil pred kratkim spavljen.

Potopljena križarka je bila dolga 502 čevlja in je imela 13,680 ton prostornine. Vozila je z naglono 22 vozlov na uro. Oborožena je bila s štirimi 8-palčnimi, 14 šest-palčnimi in 18 tripalčnimi topovi. Opremljena je bila tudi z dvema torpednima cevima.

Njena oklopna plošča je bila 6 palcev debela. Imela je štiri dimnike in posadko 1114 moč. Zgrajena je bila s stroški \$5,341,754 in je bila dolge vrste let poveljniška ladja pacifiškega brodomstva.

Križarka, da je bilo usmrčenih 13 z rotnikov, ki so bili sokrivi pri umoru nemškega poslanika v Moskvi grofa Mirbacha. Mnogo drugih pa je bilo aretiranih.

OFICIJELNA POROČILA

Francosko poročilo. Pariz, Francija, 19. julija. — Bitka, ki se je pričela včeraj med Aisne in Marne je šla naprej skozi cel dan z največjo silo, ker se je sovražnik na celi fronti upiral z velikimi rezervami v poskusu, da ustavi naše prodiranje. Kljub njegovim naporom pa smo na skoro celi fronti napredovali.

Na levem krilu smo vzdržali visoko planoto južno-zapadno od Soissons ter v pokrajini Chaudun. V središču smo napredovali preko treh kilometrov na gotovih točkah ob fronti Vaux-Castille, Villers-Helon in Noroy-sur Oureq. Na desnem krilu so naše čete po ostrih bojih zasedle visoko planoto severo-zapadno od Monnes ter višino severno od Courchamps ter napredovala preko Torey.

Število jetnikov, katere se je našlo dosedaj, presega 17.000, vključno dva polkovnika s svojimi štabi. Zaplenili smo več kot 360 topov ter eno baterijo kalibra 210.

Belgijsko poročilo. Naša artilerija je obstreljevala sovražniške komunikacije med Houtholst gozdom ter Staden. Boji z bombami so se vršili v bližini Dixmude. Patulni spopadi so se vršili istočno od Nieuport ter se je zavrnilo neki sovražni poizvedovalni oddelek, ki se je skušal polastiti ene naših postojank severno od Nieuport.

Nadaljno francosko poročilo. Pariz, Francija, 19. julija. — Med Aisne in Marne so naše čete, ki so premagale odpor sovražnika, ojačenega od prihoda novih rezerv, precej napredovale proti koncu preteklega dne. Povečalo se je število jetnikov. Ob celi fronti se nadaljuje z bitko z veliko silo. Zapadno od Rheims in južno od Marne so naše čete včeraj s silnimi naskoki zopet zavzele Montvovsin ter vrgle sovražnika iz okolice Oeuilly.

Severno od Marne smo napredovali v Roi gozdu ter v Courton gozdu ter ponesli svojo črto naprej za en kilometer v zapadni smeri.

Nadalje proti severu so zavzeli Italijani Moulm d' Andre ter pridobili nadaljno ozemlje v pokrajini Bouilly.

Tekom teh akcij so zajeli Francozi štiri topove, 30 strojnih pušk ter 400 moč.

Med Montdidier in Noyon ter tudi v Woivre okraju se je tekom naskokov proti nemškim črtam zajelo 100 moč.

Smrt zaslepljenca.

Pittsburgh, Pa., 19. julija. — Z izjavo, da ne želi več živeti, če bo kajzer tepen, se je včeraj popoldne, na vrhu slavljena ameriške zmage, ustrelil Gottlieb Klotz, Nemec, ki je stanoval v Portvue.

Klotz je bil nočni čuvaj na mostu na tretji cesti, McKeesport. Čul je demonstracije na čast ameriški zmagi v Franciji.

Zakaj življajo piščalke ter zvone zvonovi? — je vprašal nekoga, ki je prišel mimo.

Amerikanci so nabili kajzerja, — se je glasil odgovor.

Potem nočem več živeti, — je rekel Klotz, šel ter se ustrelil.

(Če bodo naši zaslepljeni pro kajzerjevi in avstrijski tako moški, in dosledni kot je bil ta, potem bomo v kratkem čuli še o številnih nadaljnjih samomorih na čast kajzerja in Karola Blebetavega. Op. ured.)

Proti poldne se je zavrnilo francoske napade na črto južno-zapadno od Soissons do Neuilly ter severo-zapadno od Chateau Thierry. Popoldne se je zavrnilo zelo močne napade sovražnika na celi fronti naše nove črte. Sovražne kolone, ki so skušale dospeti na bojno polje, so bile cilj naših uspešnih aeroplanov.

Število jetnikov, katere se je privedlo za črto od 15. julija naprej, znaša 20.000 moč.

Zadeva Sibirije

Vsaki dan se pričakuje odgovora Japonske na predlog Združenih držav glede skupne vojaške akcije za zaveznikov v Sibiriji. — Pomoč Čeho-Slovakom.

Washington, D. C., 19. julija. — Vsaki dan se pričakuje v Washingtonu odgovora Japonske na sporočilo Združenih držav, ki so predlagale vojaško akcijo v Sibiriji. Japonski kabinet, svet za zunanje zadeve, svet starejših državnikov in Mikado sam so razmišljali o tem predlogu ter se je tudi dobilo mnenja japonskih vojaških in mornariških izvedencev.

Sporočilo znači modifikacijo nazorov predsednika Wilsona kot se jih je obrazložilo Japonski pred tremi meseci v odgovor na povabilo Japonske, da bi se razpravljalo glede ruskega položaja. Združene države so v onem času nasprotovale vojaški intervenciji, ne iz principa, temveč ker so domnevale, da čas za to še ni zrel.

Novo sporočilo pa kaže temelji na razvojih, povzročenih od uspehov Čeho-slovaških sil v Rusiji, od nevarnosti, ki preti slednjim v zapadni Sibiriji in evropski Rusiji ter od potrebe, da se pošlje v Sibirijo ali celo v evropsko Rusijo čete, ki jim bodo prišle na pomoč.

Niti državni departament, niti japonsko poslanstvo noče avtorizirati nobene vesti, tikajoče se pogajanj med Japonsko in Združene države v tem pogledu. V departamentu se je izjavilo, da konverzacija še niso končane. V najbolj se informiranih krogih se domneva, da bo odgovor ugoden, z nekaterimi modifikacijami glede predlogov predsednika.

Povdarjalo se je, da ifi nobena priznana sibirski vlada in da ni vsled tega, ker nimajo zavezniki nikakih diplomatskih zvez z boljševiki, nobene avtoritete, s katero bi ta dežela sodelovala. V tej situaciji pa je bil nastop Čeho-Slovakov, ki so bili izdani od boljše, vikov in ki se hočejo boriti proti centralnim zaveznikom, kot našlašč, ker je nudil priliko za akcijo v Sibiriji.

Posameznosti glede nameravanih akcij v Sibiriji niso znane. Znan je le, da se je zavezniki sil naprosilo v interesu Čeho-Slovakov, ki so izpostavljeni uničenju vsled kombiniranega napada Nemcev in boljševikov.

NEVSTRAŠENOST AMER. ČET

SOVRAŽNIK SE NA CELI ČRTI UMIKA. — AMERIŠKI VOJAKI GREDO KORAJŽNO NAPREJ. — NEKATERA POROČILA JAVLJAJO, DA JE SEDAJ ZA-PLETENIH V BOJ NEKAKO TRISTO TISOČ AMERIŠKIH VOJAKOV. — NEMCEM BODO TEMELJITO POKAZALI, KAJ ZNAJO. — NATANČEN ORIS POLOŽAJA. — PIŠE STANLEYM. REYNOLDS.

Washington, D. C., 19. julija. — Ameriške čete začno s francoskimi rušijo pred seboj vse, kar jim pride na pot. To je izza angleškega napada pri Chamberi, ki se je izvršil lansko leto, največji zavezniški naval na zapadni fronti.

Iz zadnjih poročil, ki jih je poslal general Pershing vojnemu departamentu, je razvidno, da zavezniki še ne prestopajo napredujejo. — Vojni tajnik Baker je izdal sledeče ugotovilo:

Vojni departament je sprejel od generala Pershinga uradno potrdilo vseh častniških poročil, glede zavezniške protiofenzive, ki se je začela na zapadni fronti. — Ameriške čete nastopajo kot kompletne divizije ter kot enote v družbi francoskih vojakov. Vsi prvi cilji so zaenkrat doseženi. Natanko štetje sicer še ni končano, toda jasno je, da so vjeli veliko število jetnikov ter zaplenili precej topov in vojnega materijala.

Oficielna poročila tudi potrjujejo dejstvo, da so Amerikanci nevstrašno napredovali in še vedno napredujejo.

Najbrže se udeležuje sedanjih operacij približno 300.000 Amerikancev. K tem so prišle napada joče, rezervne in preskrbovalne čete. General Pershing je v svojem zadnjem poročilu omenil, da so vjeli Amerikanci na tisoče Nemcev ter da so zaplenili precej težkih topov. V tem letu so bili na zapadni fronti prvič zaplenjeni težki nemški topovi.

Tukajšnji zavezniški in ameriški vojaški strokovnjaki pripisujejo tem operacijam velik pomen. Nekateri pravi, da bo do Nemei znanaprep ostali v defenzivi ter da bodo zavezniški stopili v ofenzivo. Skoraj vsi se pa strinjajo v mnenju, da bo sovražnik pregnan iz Soissons in Rheims okrožja ter da bo moral enkrat za vselej izgubiti vsako misel na Pariz.

Nadalje se vsi navdušujejo za Amerikance, ki so pokazali kaj znajo ter bodo v veliki meri pripomogli h končni zmagi.

Nemški vojaški gospodje ne morejo preslepiti armade in naroda da se je to, kar se je zgodilo zdaj zgodilo le slučajno, oziroma po nesreči. Vsi morajo izpredvideti da je prišel na fronto nov sovražnik, katerega je treba vpoštevati. Nikdo ne more tajiti, da so ameriške čete zavstavile zadnje kajzerjevo prodiranje. Ameriške čete so tudi dosegle, da je "Nemec stisnil rep med noge ter bežal kot strela."

Razen tega se je pa izvedelo, da bodo tekom tega meseca poslali na zapadno bojišče toliko novih ameriških čet kot jih še noben mesec niso. Če bo trajala vojna še eno leto, kar se bo skoraj gotovo zgodila, bodo imeli Amerikanci v Franciji velikansko armado.

Hvala Združenim državam, da ima sedaj general Foch na razpolago toliko vojaštva in toliko rezerv, da lahko uvede ofenzivno gibanje obe celi fronti med Flandrijo in Lorensko.

Na petindvajset milj dolgi fronti je bil zavstavljen napad, dočim je sovražnik obstreljeval drugo črto s svojimi velikimi topovi. Kaj takega niso storili zavezniški še nikdar prej.

Veliko se tudi govori o dejstvu, da Foch ni bil nikjer prisiljen oslabiliti svoje črte. Napadajočim četam ni prišel na pomoč nobeden izmed dveh milijonov angleških vojakov, ki branijo dohode h kralju.

Ke sedaj lahko zre ves zavezniški svet z zaupanjem na oni dan, ko bodo Nemei na vseh frontah v defenzivi.

Včeraj je študiral predsednik Wilson v Beli hiši vojni položaj. Dobival je zaporedno vsa kablo-

Kajzer navzoč

Kajzer je sam odredil sedanjo ofenzivo ter osebno opazoval njen začetek. — Poročilo lista.

Amsterdam, Nizozemsko, 19. julija. — Kajzer je osebno naročil, naj se začne sedanja ofenziva. Začetek boja je opazoval z neke točke severovzhodno od Rheimsa.

To je sporočil njegov najbližji poročevalec Karl Rosner "Berliner Lokal Anzeiger-u". — Tozalevno poročilo se glasi:

Cesar je poslušal strašen orkester našega presenetljivega napada in gledal na neprimerljivo sliko naših izstrelkov, ki so padali v sovražniške pozicije. Cesar, ki je hotel videti bitko od njenega pričetka, je prišel v noči 14. julija v to okolico in prebil celo noč v nekem opazovališču.

Par minut po našem napadu, ki se je izvršil malo pred peto uro zjutraj, je že imel v rokah prva poročila, o dobrem napredovanju. Do pozne noči si ni privoščil niti trenutka počitka. Bil je neprestano med svojimi vojniki in je prestanto dobival poročila o izbornem, neprestanem napredovanju ob Marni in jugozapadno od Rheimsa.

(Poročevalec je pozabil povedati, kakšen obraz je napravil, ko so mu sporočili o napredovanju ameriških čet. Op. ured.)

Najslavnejši nemški vojaški kritik, general Ardenne, pravi: — Sedanja zmaga ni sicer popolna, toda domovina upa, da bo postala popolna.

Ženeva, Švica, 19. julija. — Časopis "Demokrat", ki je precej dobro informiran o nemških zadevah, pravi, da prevladujejo glede zadnje ofenzive v Nemčiji zelo različna mnenja.

Upanje na zmago in na zgodnji mir sicer še ni izginito, toda ljudje vseeno šepetajo med seboj in to šepetanje ne pomeni nič dobrega. V splošnem ne pripisuje nemški časopisje zavezniškemu napredovanju nobenega pomena. Vsi pravi, da se je to samo slučajno zgodilo in da bodo Nemei kmalo popravili napako, če so sploh storili kako napako.

Delavski kongres v Parizu.

Pariz, Francija, 19. julija. — Delavski kongres je danes po dolgi debati sprejel z 908 glasovi proti 133 resolucijo, s katero delavski voditelji odobrujejo mirovne principe, katere je objavil predsednik Wilson.

"GLAS NARODA"

NEWSPUBLISHING COMPANY

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the
(a corporation.)

FRANK SAKSE, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto velja list na Ameriko \$5.00
Za celo leto za mesto New York \$3.00
Za pol leta \$3.50 Za pol leta za mesto New York \$2.00
Za četrt leta 2.00 Za četrt leta za mesto New York 1.50
Za šest let 1.00 Za šest let za mesto New York 0.60

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredni nedelji in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$5.00.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebni se ne priobčujejo.

Denar naj se blagovito pošilja po — Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se tam tudi prejme stalno naznanilo, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St.

Telefon: 2876 Cortlandt.

New York City.

Sijajna protiofenziva Focha

Včerajšnjega napada Francozov in Amerikancev na fronti petindvajsetih milj od Fonteney ob Aisne pa do južno-istočno od Bellau ni smatrati za operacijo nalik oni, katero je vprizoril Foch v drugem tednu junija meseca, ko je dospel do erte St. Maur-Ant heuil Marest-Chevincourt ter ujel 1000 jetnikov, zajel par topov ter prizadel armadi generala Hutier velike izgube. Tedaj se je gojilo upanja, da je pričel general Foch za ofenzivo v velikem obsegu. Čas za to pa še ni prišel. Njegov cilj je bil izključno defenzivnega značaja, da se ustavi četrto fazo nemške kampanje proti Parizu. Amiensu ter proti pristaniščem ob Kanalu. Inicijativa se je še vedno nahajala na strani Nemcev. General Foch se je moral še vedno zadovoljiti s taktiko starega Fabija Cunotatorja. General von Hutier se je vrgel z vso silo na Compiègne, a je bil ustavljen radi trdovratnega odpora Francozov in Amerikancev.

V gotovem smislu je bil tudi naval Francozov in Amerikancev, ki se je pričel v sredo jutraj z veliko silo, defenzivnega značaja, kajti neposredni cilj je bil olajšati pritisk Nemcev na Rheims, katero mesto je bilo obkroženo ter odvrti od načrta, ki je vseboval izoliranje Verduna ter razširjenje nemške fronte za nadaljno približanje proti Parizu. V širšem smislu pa je strategija generala Focha ofenzivnega značaja. Nemci so operirali v namenu, da demoralizirajo njegove armade, jih presenečajo in zmešajo. General Foch igra sedaj obratno isto igro in očividno z odličnim uspehom. Z močnim in držnim sodelovanjem Amerikancev se pomika naprej, žene pred seboj presenečenega sovražnika ter spravlja za svojo četo na tisoče jetnikov in veliko topov.

Zgodaj popoldne so dospeli Francozi na levem križu za pet milj naprej, do Mont de Paris, eno miljo od mesta Soissons. Amerikanci pa so prodrli naprej tri milje, mimo Vierzy, kateri kraj je šest milj južno od Soissons. Ujeli so 4000 jetnikov ter zajeli trideset topov, kar znači uspeh, ki kaže razmere za nemško erto. Francozi in Angličani so zopet in zopet v strašnih bojih preteklih štirih mesecev pokazali, da znajo držati svoje erte, dočim se umikajo ter trpe velikanske izgube. Sedaj pa bomo videli, če so Nemci potisnjeni nazaj na odprtem polju, v stanu upogniti se ne da bi se razbili ter obnoviti vsaki dan bitko z neodoljivim pogumom. Dvom glede tega se poraja vsled telesne zmanjosti in kalibra številnih jetnikov, ki so v zadnjem času padli v roke zaveznikov. Vse kaže, da peša z vsakim navalom nemška gonilna sila. Na gori Kemmel, na cesti proti Compiègne ter prav pred kratkim, ko je stal sovražnik nasproti Francozom in Amerikancem ob reki Marne ter nadalje četam generala Gouraud med Brunay in Argoni je bilo opaziti značilno pomanjkanje ustrajnosti pri napadu ter ono obnovilne sile. Nemci, ki stoji sedaj nasproti generalom Petain, Liggett in Gouraud, niso one silne in zaupne čete, ki so se dvignile 21. marca s postojanke pri Cambrai in ki so šle z uporabo taktik generala Hutier ter z neizmernim trošenjem strupenih plinov, naprej po devet milj na dan. "Mirovni naval", kot se je nazvalo peto fazo te ofenzive, je kmalu izgubil svojo silo in brez dvoma je to dejstvo napotilo generala Focha, da poskusi defenzivno-ofenzivno gibanje na široki fronti.

Pričakovati je protinapadov od strani Nemcev in v naslednjih dneh se bo na različnih ločenih točkah premaknila bojna erta. Vrhno poveljstvo bo obdržalo svojo glavo, tudi če bo odete izgubile sreče ter se umaknile. Pečati se morajo sedaj z razmerami, katerih se ni videlo vnaprej in ki niso dobrodošle. Skozi štiri mesece, skoro vsaki dan in le z majhnimi izjemami, so poznali Nemci le gibanja naprej, zajetja jetnikov, na tisoče topov ter celih gora opreme. Sedaj pa se je vrgel sovražnik nanje z urnostjo bliska in s silo napada, kateremu se sovražniki ne morejo ustavljati. Ofenziva, ki naj bi izsilila mir, je postala ofenziva za zaveznike, mogoče iščoč odločitve glede tega, kar se je iznačevalo nemškim vojakom kot zadnjo bitko vojne. Časovni načrti nemškega generalnega štaba so se v zadnjem času izkazali tako nezanesljivi, da bo sedanje britko razočaranje, prizadeto Nemcem od strani generala Focha gotovo razkrilo vso nemško slabost. Če imajo dosti moči ter upornega duha, je sedaj čas, da ga pokažejo.

Par dni mora poteči predno se bo moglo oceniti vse posledice francosko-ameriške inicijative. Sovražnik je dobro založen z rezervami in v tem navalu ni vrgel na bojno erto vseh svojih posebnih divizij. Treba pa bo z nemške strani vodstva višjega reda, da se uspešno odbije udarec Focha, ki je imel od prvega pričetka kakovost uspeha. Nikdo ne ve, kako daleč bo segal ta uspeh, če se bo demoralizacija lotila nemških čet. Če pride sovražnik zopet do inicijative, bo spoznal, da ima v Amerikancih sovražnika, ki je skrajno pozoren in čuječ, ki je hiter pri napadu, močnejši v uporabi strojne puške, dober strelec ter strašen pri bajonetnem napadu. Tudi v slučaju, da bi se napredovanje generala Focha ustavilo, ne sme biti človek nič več v strahu glede pete faze nemške ofenzive. Ta namreč ni več strašna.

Odločujoči fakt

Z zapadne fronte je dospela zelo značilna novica. V bitki, ki zdaj divja v Franciji, se je ene same akcije udeležilo sto aeroplanov. Nemci so najbrže že zavstavljeni. Njihova ofenziva se je izjalovila, izjalovila s stališča njihovih lastnih opazovanj. Tam, kjer so upali v treh dneh zavzeti dvajset milj, so zavzeli samo dve ali tri in to samo na enem, oziroma na dveh mestih. Ena največjih sil, ki jih zadržuje, je pa zavezniško zračno brodogeje.

Pred velikim navalom meseca marca, je dobila Nemčija začasno nadvlado v zraku. Valed tega ji je bilo mogoče precej natančno dognati, kje je zavezniška erta najslabša. Par dni pred napadom - so

ZAKAJ NE?

N. Y. HERALD.

"Koelnische Zeitung" pravi v poročilu glede ameriškega "barbarstva", da se bo kmalu na zapadni fronti pojavil tomahavk in da se bo Nemce skalpiralo. Za vse okrutosti, katere so počenjali Nemci, bi bilo treba najprvo skalpirati kajzerja ki je edini odgovoren za vse zlo, ki je prišlo nad človeštvo.

Nemci skupili svoje čete ter začeli tako strahovito napadati, da se je veda se je vdeležilo precejšnje število tukajšnjih rojakov. Pokojnik zapušča tukaj brata Ignacija in sestro Francisko, v Clevelandu pa enega ali dva brata. Bil je samec, star 60 let, brez denarja in drugih sredstev ter pri nobenem podpornem društvu. Ko bi ne bilo njegovega brata, bi ga morali pokopati na okrajne (county) stroške, ali pa nabrati med rojaki, da bi se pridelal primeren pogreb. To naj bo vzgled vsem onim, kateri še niso pri nobenem podpornem društvu.

V juniju se je zglasila teta Storklja v naši naselbini pri družinah Anton Zlimberger, Frank Ursich, John Ponikvar, M. Urieh in Jakob Mahnar ter pri vsakem je pustila krepko hčer. Par tednov za tem se pa zglasila bela žena smrt pri Franciški in Franku Ursich ter jima je vzela tri tedne staro hčerko na veliko žalost starih.

Mat. Urieh se nahaja v tukajšnji Columbus bolnišnici od 23. maja in bo še par tednov, predno bo zamogel ven iz bolnišnice za opeklinami, katere je zadobil v tukajšnji rudotopilnici.

Silno velika suša je skoraj po celi Montani. Pšenice ne bo več kot ena tretina, ponekod pa sploh nič. Sena istotako ne bo, tako da velefarmerji se sedaj pošiljajo živino v klavnice ali v druge kraje, kjer je več pasnikov, ker v Montani je že sedaj vse rujavo, kakor bi bil že oktober. Če ne bo v kratkem dežja, bodo vsi vrtni prideški uničeni, vsled česar bodo farmerji veliko oškodovani, mestni prebivalci pa bodo morali vse dvakrat več plačati za stvari, katere uvažujejo iz sosednih držav.

Poročevalec.

Caen, Francija.

Naznanjam vsem Slovence, znanec in prijatelj, da se jaz Mihael Zorko, rodom iz Brežice na Spodnjem Stajerskem, nahajam v ujetništvu od 10. decembra 1914. Bil sem zajet v Srbiji. Ker smo pa morali odpotovati od tam, smo dospeli na Francosko. Med tem časom nisem bil z mnogimi Slovenci, ker jih je jako malo bilo zajetih v Srbiji. In tu kar nas je, sem sam s Stajerskega. Bival sem tudi več let v Zagorju ob Savi na Kranjskem, bil sem pa tudi vsečasno znan na Kranjskem; v soboto 13. julija je bil pokopan s sv. mašo. Spre-

Če bi imeli na fronti tisoč zrakoplovov, bi bila vojna že v par dneh končana. Ne samo, da bi zrakoplovi onemogočili skoraj vsak napad, pač bi pa tudi zrakoplovi razdejali municijska skladišča, nahajajoča se za nemškimi četami.

Več in vedno več zrakoplovov! — to naj bo deviza Amerike. Če se bo držala tega načela, bo zmagala prej kot domneva.

Dopisi

Bradley, Ill.

Stric Sam ni strahopetec, ker ima zadostni hrabrih sinov, ki so pripravljeno za puško in sabljo, kakor pa na zakonski jarem. Da se ne bo moj dedec predloži zavlekel, moram kmalu končati. Naj omenim še to. Pred nekaj tedni sem bila na obisku v Clevelandu, Ohio, in sem bila povsod dobro postrežena, za kar se tukaj javno zahvalim posebno gospodu Franku Poje in soprogi za izkazano prijateljstvo; hvala lepa tudi gospodu Srečku Eržen in soprogi Ivanka za darilo, ki sta ga poslala mojemu soprogu, namreč okusne kranjske klobase; hvala družini gospoda Johna Peruška ter vsem, ki so me sprejeli na kolodvor. Ne smem pozabiti tudi, da mi je ostalo petje slovenske cerkve globoko v spominu. Bila sem namreč v nedeljo pri sv. maši v cerkvi clevelandskih Slovencev, ki imajo izvrstne pevce. O, kako lepo doni na ušesa slovensko petje!

Sedaj pa lep pozdrav vsem rojakom in rojakinjam širom mogočne ameriške Unije.

Ivanka Okbolt.

Great Falls, Mont.

V četrtek 11. julija je dnuil v tukajšnji Columbus bolnišnici Jožef Tronkelj, doma nekje od Krke na Kranjskem; v soboto 13. julija je bil pokopan s sv. mašo. Spre-

DOBER TEK

Je glavni pogoj od katerega je popolno zdravje odvisno. Obdržati tek in ukrepi cel prečni aparat, da zamore svoje delo pravilno rešiti je potrebno jemati včasih dobro znano želodčno zdravilo, ki se imenuje

SEVEROV

Želodčni grenčice

Poznan je po celi Ameriki kot dobro želodčno zdravilo, ki napravi tek. Pomaga odstraniti nečistost iz sistema ter odpravi zaprtje in neprebravje. Pri nenadni iritaciji je posebno priporočljivo, ker olajša napad, oztravi bolečine in pomiri krče.

Cena 75c. in \$1.50. V lekarnah. W. F. Sever & Co., Cedar Rapids, Iowa.

POSTOPAČEM NI DOVOLJENO BIVANJE OKOLI PREMAGOVNIKOV IN KOKSAROV.

Kakor smo brali v časopisih, v bližnji bodočnosti ne bo dovoljen brezposelnim in postopačem hoditi po tej deželi.

Po postavi bo vsak sposoben moški prisiljen opravljati kakoršnokoli delo, ki je potrebno za zmago.

Kakor pa razumemo, pomeni to tudi, da bo moral vsakdo delati šest dni v tednu in najmanj 8 ur na dan.

Vojaki se bojujejo vsak dan in kakor smo že tolikrat povedali, je tudi vsak premogar in delavec v koksarnah vojak.

Koks je najvažnejši material ki se rabi pri izdelovanju jekla, topov, ladij, municije.

Kolikor več kokska napravimo, toliko več topov se bo izdelalo, tem preje bo dobljena zmaga in tem prej bo poražen naš skupni sovražnik.

Mi, slovaški in poljski premogarji ne bomo zanemarili svoje dolžnosti.

Ni treba, da bi nas spominjal naših dolžnosti šerif, ki bo postavljen v to, da gleda, da se izvršuje postava prisilnega dela.

Vsak dan gremo na delo polni patriotizma in za dobrobit naše domovine.

Advertising of F. L. A.

Pismo vojaka

Cody, N. Mex.

Ker vem, da še ni bilo dopisa v našemu priljubljenem listu G. N. iz tega kraja, zato Vas prosim, da mi odmerite nekoliko prostora, da poročam o tukajšnjih razmerah.

Vsaka stvar se bolj težko pričene, potem pa naj človek pričeneja v tovarni, rudniku, ali kjerkoli, najtežje pa se je privaditi vojaškemu stanu.

K vojakom sem šel 27. maja z mnogimi drugimi mladenčci. Nekatere se misli, da bodo lizali med, pa so se znotili. Pa še vse bi bilo dobro, ko bi ne bila tako strašna vročina. Včasih od gostega prahu eden drugega ne vidi mo, ker nam ga veter nosi v oči. Pa človek se mora vsena privaditi, saj se je še Kočevr priku.

Najbolj dolgačas pa nam je, ker smo morali zapustiti slovenske krasotice. Sem pa tam se katera prikaže, ko obišče svojega izvoljenca, pa zopet odide.

Ravno danes pilha luda burja in nosi prah po cestah.

Zdaj pa ne smem več pisati, ker nas že kliče trobenta in bo treba stopiti v vrsto.

Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam po celi Ameriki, posebno pa v Coloradu.

Anton Lakner, John Gruden, Joe Urbančič, Joe Turšič, John Pavlin, First Training Co., Casual Camp, Cody, N. Mex.

Viljem ima influenco.

London, Anglija, 18. julija. — Poročilo iz Monakovega na "Daily Express" pravi, da sta nemški cesar in cesarica zbolela na špansko influenco.

Ograka proti ženski volilni pravici

Amsterdam, Nizozemsko, 18. julija. — Ogrska poslanska zbornica je zavrgla vladni odlok, ki daje ženskam volilno pravico.

morajo biti avstrijski Slovani prosti, kar je jasna posledica principa glede samodelečevanja narodov.

Predsednik Wilson kot ga poznam jaz

PIŠE NORMAN HAPGOOD.

PREDSIEDNIK W. WILSON.

Izza njegovega poskusa, da konča gldzavo odličnost v Princetonu, sem pazno opazoval Woodrow Wilsona. Bil sem zadosti poučen, da sem vedel, kaj se godi in zopet ne dosti globoko, da bi se moglo s tem za kolikaj prestativ perspektivo. Skoro polovica mojih znancev obstaja iz mož, ki niso zaupali predsedniku ali katerim ni bil simpatičen. Nekateri teh so izza dni leta 1912 ali že prej popolnoma izpremenili svoje naziranje. Drugi pomagajo pošteno pri delu izvojevanja vojne, vendar pa izjavljajo, da bodo prešli k opoziciji, kadar bo taka opozicija pošteno mogoča. Nekaj pa je tudi takih, ki store vse, kar je v njih moči, da tudi sedaj, tekem vojne mečejo svojemu voditelju polena pod noge ter ga ovirajo in skušajo diskreditirati.

Jaz ne zahtevam za predsednika vse one lastnosti, katere mu pripisujejo nekateri prenapeti temperamenti. Ni moja naloga trdit, da sega kot mojster pisane besede do Lincoln ali da je enak Washingtonu v tem, kako zna ljudsko množico napraviti uslužno za svoje namene. Moje prepričanje, da je Wilson najbolj dragoceni izmed sedaj živih mož, se opira na desetletno opazovanje, ki je bilo po svoji naravi brez vsakih predsodkov. Zoprno hvalisanje in malenkostno stikanje za napakami prepuščam drugim. To, kar je očitno pravilno glede predsednika, je samoposebi dosti pomembno, da sploh ne pridem v skušnjavo, da bi pretiral.

Najbolj značilna lastnost predsednika je njegov dar prilagodenja ali njegova zmoglost razvoja. Najti je ljudi, ki so bogato obdarovani z razumom, katerim pa popolnoma manjka zmoglost, da bi solnce izkušnje dozorelo v njih zore, ki so jim bili tudi v mladosti, ali celo v srednjih letih. Desetletja študija so seznaila predsednika Wilsona z najboljšimi zaupščinami tega sveta. Njegov življenjski tek dela pogosto ljudi slepe napram svetu, ki bo prišel. Pri Wilsonu pa je bilo to poznavanje preteklosti varen most, preko katerega je korakal proti bodočnosti, ki ga je klicala. On je poznal čare in argumente preteklosti ter postal voditelj duševnega nemira sveta v trenutku, ko je usoda bodočih stoletij odvisna od zmoglosti vseh naprednjakov, od zmoglosti, da stoji skupaj od Sierre pa do Moskve ter do step Azije.

Dočim sta si po mojem mnenju komaj dva človeka tako malo podobna kot Wilson in Lincoln, obstaja vendar sličenost med ulogama, kateri sta oba igrala. Lincoln je bil skozi leta najglobočji duševni predstavitelj vnaprejšnjega duha svojega časa. Najprvo so ga napadli nestrpnost, dasiravno je večina njih polagoma stopila na njegovo stran. Bil je stalno izpostavljen ognju onih, ki bi radi videli, da bi v tej ali oni smeri hitreje in z večjo energijo deloval in postal. Enkrat se ga je dolžilo, da ni leta 1861, ko so se sile razcepile, posegel vmes z zadostno odločnostjo. Pozneje se je glasilo, da zavlačuje oproščanje sužnjem in da čaka na dozorene nazorov glede tega vprašanja. Konec njegovega življenja se mu je očitalo, da ne goji srda proti jugu, temveč da le čaka popusta v neki potrebni točki, nakar hoče pozvati sovražnika, naj bo odsedaj naprej njegov prijatelj, brez vsake kazni, brez poroštev, katere se je naložilo od strani prenapetih patriotov, ko je samotni, čuječi gospodar že ležal v grobu. Dolgo let je trajalo, predno je svet razumel, da je zmagal le zato, ker je znal držati skupaj čim najbolj veliko število dobro mislečih mož, ker je kljub vsemu odporu stal zvest svojim principom in ker sta njegovo srce in duh pazila tudi na nežne, tihe glasove poleg šumenja sveta. Lincoln ni bil velik eksekutivni uradnik v onem gonilnem smislu ter tudi ni imel zmoglosti Washingtona za neposredno akcijo. Čeprav bi se v pričujočem članku rad strogo držal dejstev, moram vendar reči, je tudi Wilson na isti način kot Lincoln, ki je zastopal liberalnega duha njegove dobe, na samem priključitvi tihim glasovom časa in da predstavlja posrebljenje vesti nove dobe.

Napram nekemu mojemu prijatelju se je predsednik nekoč izrazil, kako težko je vleči človeku ameriški narod naprej na potj na-

predka. Nekemu drugemu prijatelju je pripovedoval, da hoče, ne meneč se za kričanje, ohraniti svoje misli in svojo moč pred razkosanjem ter dati s tem svojim rojakom najboljšo, kar je v njem. Proti meni samemu je govoril o težkoči najti resnično zmožnost in izkušene moči, ki bi bili voljni uporabiti svoje moči, ne za varstvo nekaterih protežirancev, temveč za to, da otvorijo kraljestvo tega sveta onim, ki nimajo nikakih prijateljev. Zagovarjal je Danielson, ko se je napadlo mornariškega tajnika, ker je vedel, da je kljub njegovemu naivnemu izražanju njegova uprava brez madeža in zmožna. Ko je pozneje postal vojni tajnik Baker predmet divjih napadov, je bila naloga predsednika lahka, ker je napad zelo hitro izpuhtel. McAdoo je bil skozi nekaj časa cilj, proti kateremu so se najrajše obračali napadi finančne sile, ki ni vedela, kaj pravzaprav hoče. Tudi Hoover je moral iti skozi ta boj. Pred več kot dvema leti je zmaga neustrašnost predsednika v slučaju sodnika Brandeisa. Ob gotovih časih je to svojo trdovitost pokazal tudi proti svojim oficijelnim svetovalec.

V časih razburjenja glede vpadu Ville je mislil na to, kar je govoril za Mehiko, prav kot je Lincoln v slučaju Masona in Sli-della proti javnemu mnenju in kabinetu zastopal stvar Anglije. Njegov sloves in njegova uporabnost sta obstajala v tem, da je bil prvobitni demokratije v njenem globljem, novodobnem pomenu. Duh, ki zahteva danes v primeru s posojili večje davke ter bolj enakomerno razdelitev davčnega bremena, je v sreči isti kot oni, s katerega pomočjo dozorevajo vojni cilji številnih zavezniških narodov. Veje prihajajo skupaj v koreniki in vse skupaj izvirajo iz poštene, prosvitljene skrbi za dobrobit navadnega moža.

VSTOP V VOJNO.

Zadnje vprašanje, pred katerim zginejo v nič vsa druga, je samoposebi umevno ono glede vloge, katero je igral izza onega usodepolnega julija pred skoro štirimi leti. Takrat sta se mu nudila prilika in nevarnost, kateri je mogel primerjati v zgodovini Amerike le priliki in nevarnosti, katerima sta bila izpostavljeni zanišljeni Lincoln in neskončno preiskušeni Washington. Zgodovina bo morala odločiti glede tega, če je povedel Združene države v najboljsem trenutku v vojno, če je znal potegniti a seboj kongres in narod in če so bile stvari, za katere smo se hoteli boriti, res tako potrebne ter proste vsega nizkotnega in vse prevare, da so bile vredne žrtve. Jaz osebno sem trdno prepričan, da bo eno odličnih in velikih dejstev zgodovine, dejstvo, ki ga bodo slavile poznejše generacije, da je bil namreč dan dalekoviden pogled predsedniku in da so najbolj prot duhovih vseh prostih narodov dobili gotovost, da se dejanski ne bore proti začemnu narodu, temveč proti zmoti, ne za plen in slavo, temveč za naziranje o prostosti, ki je bilo de-

ko je Turenne opustošal Pfalzo... Njih trpljenja pa niso tako velika.

Ko je posegla Rusija vmes, se lahko reče, da Nemčiji ni bilo mogoče ne priti Avstriji na pomoč. Njeno rožje bi bilo uničeno, če bi ne udarila po poti, po kateri je dejanski udarila na sovražnike na zapadu. Glede njene čudovite zmožnosti, opreme, dalekovidnosti in odločnosti generalnega štaba ter glede ustrajnosti se more dvigniti le glas občudovanja, ki je primeren resnemu, možkemu in mogočnem narodu, ki povsem zasluži iz srea prihajajoče spoštovanje radi svoje ljubezni do domovine ter požrtvovalnosti.

Ko se je potopila 'Lusitania', ni se prišel iz različnih vzrokov čas, da bi vrgli na tehtnico tudi svoj uteg. Dejstva niso bila povsem jasna. Narod na iztoku je bil razburjen, a dežela v celini ni bila prepričana. Pred revolucijo je morala imeti vsaka nepristranska glava svoje pomisleke glede namenov Rusije. Ni izključeno, da je predsednik poznal ali sumil plenzelčne cilje ostalih zavezniških narodov, še predno so boljše viki objavili one pogodbe. Sedaj ko trpimo pod nemško ofenzivo na zapadu, je lažje obžalovati našo pozno posredovanje kot pa je spoznati, da bi predsednik ne mogel istočasno izvesti onega ojačanja deavskega razreda ter kritičnega duha v vseh deželah, če bi se bil pustil uriniti v boj, mesto da je počasi in previdno deloval, nalik božjim mlinom. Se sedaj, ko pišem to, je smatral Arthur Henderson za potrebno spustiti med svet še enkrat ono izjavo, kako zelo manjka našim delavskim delegacijam še celo sedaj po njih obisku v Evropi razumevanja tega, o čemur govorim. Ni mi treba navajati dolgega seznama nesrečnih diplomatskih pogreškov za zveznikov, ki so imeli za posledico ojačanje Nemčije, malodušnost Rusije ter delavske nemire v Italiji, Franciji, Angliji in v Združenih državah. Celotno leto 1917 sem preživel s tem, da pišem iz Evrope glede našega napačnega stališča, a pisal sem zaman. Tudi najzadostuje reči, da nam je pozno vmešavanje v vojno po vseh poslaneh, katerim se je splošno rogal, pripravilo tla za boj tako trdn, da ne moremo izgubiti. Brez splošne vere delavskega razreda se bore zavezniški sedaj za principije Wilsona, bi mogli biti ter bi najbrž bili zavezniški popolnoma poraženi.

Kaj pa je to, kar nam je Wilson pomagal spoznati kot naš vojni cilj? Mi se borimo za mir brez roparske zmage. Mi ne zahtevamo ničesar, kar nismo ob istem času tudi voljni dati. Zadeve pa naj se v bodoče nahajajo v rokah zveznih narodov. Mi ne zahtevamo le žrtvanja častihlepnih želja, temveč smo tudi s svoje strani pripravljene doprinesiti žrtve svoji častihlepnosti. Nikakih izprememb v status quo ante naj se ne udelevstvi ki bi ne odgovarjale prevladujoči sodbi sveta.

V kolikor pridemo vpoštev mi ne obstajajo nikakaj tajni pridržki.

Resno mislimo glede vseh stvari kot se tudi mislimo resno boriti in če bi zahtevalo to deset let boja, dokler ne dosežemo tega, dokler se na iztoku in zapadu ne za gotovi prostosti sklepa. Čim bolj pa poslušajo drugi voditelji zaveznikov na predsednika, tem vrtejnejši je preobrat v nemškem razpoloženju, potem ko bodo Nemci vsled konečnega izjalovljenja na zapadu ponižani. V prepričanju, da se bore zavezniški za cilje, ki so moralni in neizogibni, je zastavl ameriški velikan svojo polno silo. Naše čete se obnašajo nalik veteranom. Naši napori doma rastejo od dneva do dneva. V upravi imamo sedaj popolnoma vojni kabinet. Deloma po našem prizadevanju imamo enotno vrhovno poveljstvo in naše čete se uporabljajo tam, kjer morejo sedaj največ pomagati in kjer bodo v bodoče največ pomagale. Na čelu celega ameriškega stroja ter na čelu celega liberalnega naziranja sveta pa imamo moža škotske trdovitosti, kojega trdovitostna volja ni še nikdar odpovedala v nobenem izmed njegovih prejšnjih bojev. To je mož, ki nam drži celo nezadovoljne radikalne elemente in ki je zvaril skupaj veliko maso razsodbe zmognih mož, katero maso naskakuje zaman tudi največja sila. Z lahkoto bi napisal celo knjigo o koristnosti Wilsona v našem meščanskem napredku vendar pa stojimo z drugimi narodi sveta na pragu usodepolne ure ter ni vsled tega potreba povedati vse, da se more soditi predsednika. Kar mislim reči se brez pretiravanja more spraviti v en sam stavek: — Svojo stvar smo napravili za moralčno in s tem zmoglavno.

Zavezniška intervencija

Japonska je sprejela ameriške pogoje za intervencijo. — Japonake čete se bodo pridružile ameriškim.

Tokio, Japonska, 18. julija. — Japonsko časopisje je priobčilo pogoje ameriškega predloga za pošiljatev ameriških čet v Sibiriji in izjavlja, da je japonska vlada sklenila, da sprejme nasvet ameriške vlade, da tudi Japonska pošlje svoje vojaštvo.

Kakor pravijo tokijska poročila, je ameriški načrt dvojen: vojaška pomoč Čehoslovakom in splošna ekonomska pomoč Rusiji. Združene države so mnenja, da se česko-slovaške čete ne smejo pustiti brez pomoči. Ameriška vlada ne želi vmešavati se v notranje zadeve Rusije, toda hoče poslati odvolj močno armado, ki bo omogočila, da se bodo Čehoslovakom pridružili njihovi tovariši iz notranje Rusije.

Domneva se, da je namen Japonske složno delovati z zavezniški in da bo kakor Amerika poslala svoje vojaštvo. Tudi Francija in Anglija bodeta poslali vojaštvo, da bo imelo gibanje medzavezniški značaj.

Mnogi japonski voditelji svetujejo bolj obširno vojaško intervencijo kot pa jo je predlagala Amerika. Njen načrt je preprečiti razširjenje nemškega vpliva proti vzhodu in braniti svoje lastne razmere. Z ozirom na to se bodo v kratkem pričela pogajanja med Japonsko in njenimi zaveznicami glede intervencije, katero bi vodila Japonska, podpirale pa bi jo vse zaveznice.

Vsa znamenja kažejo, da se vsi vodilni japonski državniiki strinjajo v tem, da ima Japonska postopati v popolnem soglasju z zavezniški in tudi z Združenimi državami.

Starejši državniiki so se včeraj sešli in so slišali vladno poročilo glede pošiljatev vojaštva v Sibirijo. Sicer se še ni izdal konečni odločba, toda starejši državniiki popolnoma podpirajo vlado.

Vladnihi krogih se zagotavlja da je Japonska pripravljena za vojaško akcijo, toda splošno se domneva, da bo nasprotovala vsaki obliki omejevanja, ki bi se naložalo na gibanje čet.

V oficijelnih japonskih krogih se opaža velika živahnost in časopisi posvečajo tej zadevi cele kolone.

Miljukov se brati z Nemčijo

—000—

POROČILO PRAVI, DA JE PROFESOR MILJUKOV PREŠEL NA STRAN NEMCEV. — TA KORAK JE NAPRAVIL V OBUPU. — ČEHI SO DOSEGLI V SIBIRIJI NOVE PRIDOBITVE. — SEMENOV JE ZAVZEL ŠARASUN. — BOLJŠEVIKI BEŽE IZ IRKUTSKA.

—000—

Zenova, 18. julija. — Ukrajinski urad v Lausanne je prejel presenetljivo poročilo iz Kijeva. Vir iz katerega prihaja, prežene vsak dvom o resničnosti informacije, dasiravno je vest sama na sebi zelo kuriozna. Poročilo je kratko in se glasi:

— Miljukov in dva druga vplivna člana kadetske stranke, Nabokov in Vonaver, so šli na stran Nemcev.

Iz okoliščin, ki obdajajo izpreobrnjenje teh dveh trdnih in odločnih prištev entente, pa se da sklepati, da bi vest mogla biti resnična.

Miljukov je vedno zagovarjal idejo samo ene in nerazdeljene Rusije. Rekel je celo, da je boljša cela Rusija pod nemško nadvlado, kot pa razdeljena na več držav, ki bi pripadale vsakomur in nikomur.

London, 18. julija. — Ako je poročilo o prestopu profesorja Miljukova na stran Nemcev, kar se pa mora sprejeti s previdno rezervno, resnično, potem je to velik udarec za zavezniško stvar v Rusiji. Miljukov je bil namreč vedno najtrdovratnejši in najstanovitnejši prijatelj zaveznikov, posebno pa še Anglije.

Ako pa so se mu zdaj Nemci tako prikupili, ako je sploh resnično, potem se mora njegov korak smatrati za posledice obupa.

Pred kratkim časom je se Kerenski rekel, da je Miljukov, ki je živel v južni Rusiji, poslal svoji stranki v Moskvi poročilo, da bo zapustil stranke, ako bi le kolikaj popustila nemškemu prilivovanju. V Aleksijev-Kornilovem gibanju ob Donu je igral veliko vlogo in je od sedaj živel v južni Rusiji, kjer je bil odrezan od poročil od zapada, vsled česar ni mogel slediti dogodkom in delovati za vojaško pomoč zaveznikom.

Miljukov je mož trdne volje in dobro pozna evropsko politiko, toda v njegovem značaju je bilo več kurioznih izprememb in je v svoji karieri napravil več kot enkrat velik pogrešek, ker je v odločilnem trenutku popolnoma napačno razlagal položaj.

Večidel kadetske stranke se vedno trdno stoji na strani entente in čaka na pomoč. Nabokov je šel po boljševiski revoluciji na Krim, Vonaver, ki je bolj oportunist kot pa prejšnja dva, je preživel več mesecev ločen od sveta v nekem sanatoriju.

To je se Miljukov način, da rešuje težavne probleme in morebiti ma tudi sedaj kaj takega v glavi. V vsakem ožiru pa je vest nov in silen argument za intervencijo. V Rusiji ima mnogo tako sposobnih mož, da bi jih napotili, da bi se po dolgem odlaganju pridružili Nemcem, da jim pomagajo napraviti red v strahoviti zmešnjavi.

Peking, 18. julija. — Česko-slovaške čete so zavzele mesto Klučevsk v transbajkalski pokrajini ob transsibirski železnici 550 milj vzhodno od Irkutsk.

Boljševiki se zbirajo pri Ver'endinsku ob isti železnici 175 milj od Irkutsk.

Neko poročilo iz Mandžurije naznanja, da je general Semenov zavzel Sarasan blizu zapadne meje Mandžurije.

London, 18. julija. — Kakor pravi neko poročilo iz Tientsina, so boljševiki prejeli poročilo o protiboljševski zmagi v Vladivostoku in se pripravljajo na beg v Mongolijo.

Stockholm, 18. julija. — Finska vlada je obvestila ameriško poslanstvo, da je Nemčija v svojem odgovoru na finsko vprašanje, glede francoskih, angleških in ameriških civilnih ujetnikov, katere so Nemci zajeli na Alandskih otokih, izjavila, da jih bo Nemčija držala v zamene za nemške civilne ujetnike v ententnih državah.

PROSTA POLJSKA.

Turki hočejo ladje.

Senat Združenih držav bo najbrž priznal prosto Poljsko. — Na prizadevanje predsednika.

Washington, D. C., 18. julija.

Po posvjetovanju s predsednikom Wilsonom je načelnik senatnega komiteja za zunanje zadeve, Gilbert M. Hitchcock, postavil predlogo za priznanje neodvisnosti Poljske kot naroda. Senator dosedaj še ni vložil predloge, vendar pa je kopije razdelil med ostale člane dotičnega komiteja ter med ostale senatorje, ki se zanimajo ne le za poljsko vprašanje, temveč tudi za idejo politične ofenzive proti Avstriji.

Domneva se, da se bo vložilo predlogo ali v njeni sedanjih obliki ali jo pa izpremenilo v bolj naravno obliko resolucije, v kateri se bo dalo izraziti razpoloženju Kongresa, ko se bo zopet sestel 26. avgusta.

Priznanje neodvisnosti Poljske bi bilo dalekosežnega pomena, ker bi to v prvi vrsti navdušilo Poljake po celem svetu in ker bi postal vsled tega sveta dolžnost te dežele pripomoči z vsemi svojimi silami k uresničenju neodvisne Poljske.

Cesarica se joka.

Zenova, Švica, 18. julija. — Od nedelje obiskuje nemška cesarica s princem Joahimom vojaške bolnišnice v obrenskih mestih. Bolnišnice so polne ranjencev, ponajveč pruskih vojakov z bojišča ob Marini. Bavarec in Saksonec pa pošiljajo v notranjost dežele.

Cesarica je omagala in se je razjokala, ko je videla ranjence.

Cesar Jošihito je zaradi važnih dogodkov odložil svoje potovanje v svojo poletno vilo.

Washington, D. C., 18. julija. — Ameriška vlada ne mara ničesar objaviti glede japonskega poročila, da je japonska vlada sprejela ameriške predloge glede intervencije v Sibiriji. Znano je, da so v teku važni dogodki v sibirski situaciji, toda državni uradniki izjavljajo, da še ni prišel čas, da bi se o tem zapravljalo.

Amsterdam, Holandsko, 18. julija.

Politika Turčije je v sedanjem času popolnoma obrnjena na to, kako bi dobila nadvlado v Črnem morju. — piše balkanski poročevalce nekega lista. — V turških političnih krogih in v časopisu se praktično ne razpravlja o nobeni drugi stvari. Celotno časopisje glavnega mesta pozdravlja predlog, naj se izroči Turčiji rusko brodograd, zajeto v Odesi in Sebastopolu. Veliki vezir je pred kratkim izjavil neki delegaciji, da se Visoka porta pogaja z Nemčijo glede uresničenja te splošne želje turškega naroda in da se bo napelo vse sile, da se to željo tudi uresniči.

Madžari vedo za Amerikance.

Zenova, Švica, 18. julija. — Ameriška intervencija že kaže lepe uspehe; čuti se že v takem obsegu, da se jo mora smatrati za resno", piše poloficijelni "Pester Lloyd".

Ta list tudi priznava, da znašajo avstrijske izgube v italijanski ofenzivi 250 tisoč mož in razlaga poraz na sledeči način:

"Avstriji so bili po številu slabši kot zvezniiki in njihova vojska na metoda, posebno pa italijanska, je bila zelo izboljšana."

5 tisoč mrtvih Nemcev.

Z ameriško armado ob Marini, 18. julija. — Preiskava gozda pri Mezy, koder so v ponedeljek prodrali Nemci proti Amerikancem in kjer so bili slednji vrženi čez Marno, je pokazala, da je obležalo na bojišču 5 tisoč Nemcev.

Posojilo Belgiji.

Washington, D. C., 18. julija. — Združene države so danes posodile Belgiji 2 milijona 700 tisoč dolarjev.

Skupno dosedanje posojilo Belgiji znaša 136 milijonov 250 tisoč dolarjev.

MESTA, KJER SE BORE AMERIKANCI PROTI NEMCEM.

